



De Wondere Vogelwereld van O.C. Hoymeyer.



Spitssnavelzwenk

Aerophleanus dextrax L 45 cm - 70 cm

Niet algemeen. Echte afluister, meest op volle zee. Alleen tijdens broedseizoen op kust. Zeer behendige vlieger, buitelt en tuimelt graag, vooral boven onstuimige, woeste zee met golven hoger dan 3 meter. Het liefst met schuimkoppen.

Verenpak overwegend blauwwit met gele dekdelen. Zwarte borstvlak kan in grootte variëren. Jaagt meest op spiering, fleut en kransvis. Aast graag achter viskotters op de overboord gezette bijvangst. Opvallend hierbij is dat met name de dominantere vrouwtjes de grotere vissen verschalken. Een op een afgelegen strand aangevoelde dode walvisachtige betekent voor de Spitsnavelzwenken een waar feestmaal. Zwermen van duizenden vogels storten zich krijsend op het in ontbinding zijnde lijk.

Een volwassen bultrug met een lengte van 15 meter en een gewicht van rond de 30.000 kilo kan door een grote groep Zwenken in een kleine week volledig worden weggevreten. In ornithologische kringen en onder visserlui wordt de

Spitsnavelzwenk dan ook wel 'vliegende piranha' genoemd. Het komt voor dat het dode dier bij het rottingsproces een grote, onder hoge druk staande 'gasbel' onder de huid ontwikkelt. Wordt deze door een van de pikkende vogels met de vlijmscherpe snavel aangeprikt, dan is een enorme 'gasexplosie' het gevolg, waarbij vele honderden vogels, vaak gruwelijk verminkt, tot

ver in de omgeving worden weggeslingerd.

Nestelt in kleine kolonies van vijf tot twintig paartjes. Broedkolonies op de gure, steile rotswanden van de afgelegen Jonathan Levi Eilanden tellen echter vaak meerdere paartjes. Polygaam. In een wirwar van baltsende en parende vogels worden de vrouwtjes in een ware orgie door meerdere mannetjes bestegen en bevrucht. Sommige mannetjes raken hierdoor zo uitgeput, dat zij van vermoeidheid sterven en van de steile kliffen in zee storten.

De 'weduwevrouwtjes' schijnen de aanwezigheid van de mannelijke Spitsnavelzwenken niet te missen en broeden in alle rust tot zeven grijze kogelronde eieren uit. Na het uitkomen worden de jonge Zwenkjes door de moeder-vogel, tot het moment van uitvliegen, met opgebraakte, gefermenteerde vis gevoed.

Roep, in vlucht een luid, helder trompetterend 'piUUeet piUeetah'. Bij het aanvreten van een dode prooi, een nasaal, schreeuwend 'ssKKraah skRraia'.

Volksvogelwijsheid:

Herkomst: Schotland (Zeevisserij van de Jarräicks Eilanden)
'The laddey is äj rüddey Jëkkrick!'

Vertaling:

'Die knaap is een echte Zwenk!' ofwel: hij is nogal seksueel actief.

Iedere week beschrijft O.C. Hoymeyer een vogel die aan zijn brein is ontsproten.



Spitssnavelzwenk.

Groen reportage

Bomen planten in een ver land om je CO₂-uitstoot te compenseren, dat kan met een muisklik. Maar ecooloog Franke van der Laan wil deze winter hier een miljoen bomen planten. Hoe werkt dat, planten in eigen land?

Bomen planten: dat kan ook gewoon in Nederland

tekst en foto's **Alexis de Roode**

O p een frisse winterochtend staan zo'n twintig vrijwilligers zich warm te trappelen bij de ingang van het Schinkelbos, pal onder de kerosinedampen van Schiphol. Onder de vrijwilligers is een applicatiebeheerder van middelbare leeftijd die 'corona-vrij' heeft, een jongen uit Limburg die een voedselbos wil aanplanten bij Sittard, een horeca-ondernemer, meerdere pensionado's. Wat ze gemeenschappelijk hebben, is dat ze zich hebben aangemeld bij 'meerbomen.nu', een project dat deze winter een miljoen bomen wil planten.

Even later komt Franke van der Laan, de initiatiefnemer van het project, aanrijden in een gebutste oude Volkswagen-station met een grote aanhanger vol spaden, kruiwagens

en handschoenen. De ecooloog is een tanige zestiger met diepliggende blauwe ogen en een licht verwilderde haardos. "Het is vandaag lekker koud en miezerig", zegt hij energiek. "Ideaal weer om bomen te oogsten, want dan drogen de haarworteltjes niet uit." Hij begint schoppen en handschoenen uit te delen. "Heb je die handschoenen zelf meegenomen? Daar kan je geen hondstroos mee uit de grond trekken. Pak deze maar!"

In een meanderende woordestroom legt Van der Laan aan de vrijwilligers uit wat we gaan doen: zaailingen oogsten om ze vervolgens in te kuilen en later elders uit te planten. Hij wijst op een vijftien meter hoge boom in de bosrand. "Dat is een zoete kers, *prunus avium*. Die kan je herkennen aan de grijze bast met horizontale streepjes. Het leuke is dat vogels de vruchten eten, de vogelpoepjes vallen op de grond en ontkiemen. Maar de meeste zaailingen staan in de schaduw en krijgen nooit de kans om een boom te worden. Als wij ze meenemen, helpen we de boswachter om het dichtgegroeide bos weer wat open te maken. Het is een win-win-win."

Een vrijwilliger vraagt waar alle boompjes straks geplant gaan worden. Van der Laans ogen lichten op: "Die vraag krijg ik vaak. Veel mensen denken dat er in Nederland geen ruimte is om bomen te planten. Dat klopt niet. Nederland is het slechtst beboste land van heel Europa. De enige plek waar geen ruimte is, zit tussen de oren!"

Gelukkig is er een toverwoord om